

Національна академія педагогічних наук України
Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна

Методичні вказівки

до виконання завдань самостійної роботи з дисципліни
«РЕТРОСПЕКТИВА СТАНОВЛЕННЯ ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ»

для здобувачів ступеня доктора філософії на третьому (освітньо-науковому) рівні
вищої освіти у галузі 01 «Освіта / педагогіка»
за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки»

Тема 1.

Основні віхи становлення освіти дорослих

Завдання 1. Основні тенденції розвитку освіти дорослих в сучасному світі.

Завдання 2. Міжнародна проблематика у сфері освіти дорослих.

Завдання 3. Національна специфіка розвитку освіти дорослих в європейських країнах та в Україні.

Література

1. Вовк Л.П. Історія освіти дорослих в Україні: Нариси. – К.: УДПУ, 1994. – 228 с.
2. Волярська О.С. Підготовка зареєстрованих безробітних та слухачів навчальних підрозділів підприємств, організацій, установ: теоретичні і методичні аспекти: монографія. – Запоріжжя: Колодязь; К.: Ін-т підготовки кадрів державної служби зайнятості України (ІПК ДСЗУ), 2015. – 480 с.
3. Громкова М.Т. Андрагогика: теория и практика образования взрослых: учеб. пособ. – М.: Юнити-Дана, 2005. – 495 с.
4. Ковальчук Л.О., Ковальчук О.Б. Система освіти зарубіжних країн: навч. посіб. – Л.: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2003. – 136 с.
5. Митина А.М. Дополнительное образование взрослых за рубежом: Концептуальное становление и развитие. – М.: Наука, 2004. – 304 с.
6. Огієнко О.І. Тенденції розвитку освіти дорослих у скандинавських країнах: монографія. – Суми: Еллада-S, 2008. – 444 с.
7. Основы андрагогики / И.А. Колесникова, А.Е. Марон, Е.П. Тонконогая и др.; под ред. И.А. Колесниковой. – М.: Академия, 2003. – 240 с.
8. Професійна освіта у зарубіжних країнах: порівняльний аналіз: монографія / за ред. Н.Г. Ничкало, В.О. Кудіна. – Черкаси: Вибір, 2002. – 322 с.
9. Пуховська Л.П. Професійна підготовка вчителів у Західній Європі: спільність і розбіжності: монографія. – К.: Вища школа, 1997. – 180 с.
10. Рабочая книга андрагога / под ред. С.Г. Вершловского. – СПб.: Знание, 1998. – 197 с.
11. Сбруєва А.А. Порівняльна педагогіка: навч. посіб. – Суми: Університетська книга, 2013. – 300 с.
12. Jarvis P. Adult Education and Lifelong Learning: Theory and. – London: Routledge Falmer, 2004. – 320 p.

Періодична

1. «Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи»
2. «Порівняльна професійна педагогіка»
3. «Територія успіху»

Інформаційні ресурси

1. <http://iovrao.spb.su/extensions/56-history-found-academy.html>

2. <http://scaspee.com/6/post/2013/1/3.html>
3. <https://www.google.com.ua/search>

Методичні вказівки

1. На основі опрацьованих наукових літературних, періодичних, інформаційних джерел підготувати презентацію про основні тенденції розвитку освіти дорослих в сучасному світі. У презентаційному матеріалі потрібно проаналізувати основні напрями, цілі, тенденції розвитку сучасної освіти, проблеми використання інноваційних технологій у навчанні, вплив глобалізаційних процесів на освіту дорослих.
2. На основі опрацьованих наукових літературних, періодичних, інформаційних джерел підготувати презентацію про міжнародну проблематику у сфері освіти дорослих. У презентаційному матеріалі потрібно проаналізувати концептуальні положення, пріоритетні тенденції, міжнародну співпрацю, діяльність громадських інституцій, перспективи розвитку у сфері освіти дорослих.
3. На основі опрацьованих наукових літературних, періодичних, інформаційних джерел підготувати презентацію про національну специфіку розвитку освіти дорослих в європейських країнах та в Україні. У презентаційному матеріалі потрібно проаналізувати національні особливості розвитку освіти дорослих у європейських країнах, зокрема Великій Британії, країнах Європейського Союзу, а також в Україні. Звернути увагу на важливість взаємодії міжнародних інституцій в реалізації стратегії розвитку освіти дорослих, оскільки це сприяє забезпеченню якісного рівня навчання дорослого населення. Визначити соціальну потребу щодо участі дорослих в освітньому процесі впродовж життя.

Тема 2.

Просвітницькі погляди Миколая Фредеріка Северина Грюндтвіга

Завдання 1. Літературно-поетична діяльність Миколая Фредеріка Северина Грюндтвіга.

Завдання 2. Данська традиція вільних народних шкіл для дорослих.

Література

1. Громкова М.Т. Андрагогика: теория и практика образования взрослых: учеб. пособ. – М.: Юнити-Дана, 2005. – 495 с.

2. Митина А.М. Дополнительное образование взрослых за рубежом: Концептуальное становление и развитие. – М.: Наука, 2004. – 304 с.
3. Основы андрагогики / И.А. Колесникова, А.Е. Марон, Е.П. Тонконогая и др.; под ред. И.А. Колесниковой. – М.: Академия, 2003. – 240 с.
4. Професійна освіта у зарубіжних країнах: порівняльний аналіз: монографія / за ред. Н.Г. Ничкало, В.О. Кудіна. – Черкаси: Вибір, 2002. – 322 с.
5. Рабочая книга андрагога / под ред. С.Г. Вершловского. – СПб.: Знание, 1998. – 197 с.
6. Сбруєва А.А. Порівняльна педагогіка: навч. посіб. – Суми: Університетська книга, 2013. – 300 с.
7. Шугалій Н. Актуальність дослідження науково-педагогічної спадщини Ніколая Фредеріка Северина Грудтвіга – засновника сучасної освіти дорослих Вища освіта України. – 2012. – № 4. – С. 72-78.

Періодична

1. «Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи»
2. «Порівняльна професійна педагогіка»
3. «Територія успіху»

Інформаційні ресурси

1. http://broukgauzeffron.slovaronline.com/%D0%93/%D0%93%D0%A0/32225-GRUNDTVIG_NIKOLAY_FREDERIK_SEVERIN
2. <http://iovrso.spb.su/extensions/56-history-found-academy.html>
3. <http://scaspee.com/6/post/2013/1/3.html>
4. <https://www.google.com.ua/search>

Методичні вказівки

1. На основі опрацьованих наукових літературних, періодичних, інформаційних джерел підготувати презентацію про літературно-поетичну діяльність Миколая Фредеріка Северина Грудтвіга. У презентаційному матеріалі потрібно проаналізувати науково-педагогічну спадщину Миколая Фредеріка Северина Грудтвіга, що охоплює теоретико-методологічні питання філософії освіти, релігійні ідеї, теоретичні засади й організацію народної освіти для дорослих. Відзначити особливості літературно-поетичної спадщини Миколая Фредеріка Северина Грудтвіга.
2. На основі опрацьованих наукових літературних, періодичних, інформаційних джерел підготувати презентацію про Данську традицію вільних народних шкіл для дорослих. У презентаційному матеріалі потрібно проаналізувати народні школи для дорослих як осередки культури данського суспільства. Відзначити особливості діяльності Данської Вищої Народної Школи, яка є осередком втілення провідних просвітницьких ідей Миколая Фредеріка Северина Грудтвіга.

Тема 3.

Виникнення та діяльність недільних шкіл для дорослих і курсів «вищої освіти» в Україні

Завдання 1. Провідні ідеї К.Д. Ушинського щодо організації недільних шкіл.

Завдання 2. Аналіз офіційних документів, що регламентували організацію та діяльність приватних недільних шкіл.

Завдання 3. Особливості організації навчально-виховного процесу у недільних школах України др. пол. XIX – поч. XX ст.

Література

1. Абрамов Я.В. Частная женская воскресная школа в Харькове и воскресные школы вообще. – Х.: Тип. А. Дарре, 1890. – 56 с.
2. Вовк Л.П. Історія освіти дорослих в Україні: Нариси. – К.: УДПУ, 1994. – 228 с.
3. Громкова М.Т. Андрагогика: теория и практика образования взрослых: учеб. пособ. – М.: Юнити-Дана, 2005. – 495 с.
4. К истории женского образования в Киевской губернии // Киевская старина. – 1901. – № 3. – С. 151–153.
5. Коляда Н.М. Розвиток недільних шкіл в Україні. Друга половина XIX – поч. XX ст. – К., 2007. – 208 с.
6. Коляда Н.М. До історії питання про створення недільних шкіл у Києві // Педагогіка і психологія. – 2001. – № 3-4. – С 227-232.
7. Огієнко О.І. Тенденції розвитку освіти дорослих у скандинавських країнах: монографія. – Суми: Еллада-S, 2008. – 444 с.
8. Основы андрагогики / И.А. Колесникова, А.Е. Марон, Е.П. Тонконогая и др.; под ред. И.А. Колесниковой. – М.: Академия, 2003. – 240 с.
9. Рабочая книга андрагога / под ред. С.Г. Вершловского. – СПб.: Знание, 1998. – 197 с.
10. Сбруєва А.А. Порівняльна педагогіка: навч. посіб. – Суми: Університетська книга, 2013. – 300 с.
11. Ушинский К. Д. Воскресные школы (Письмо в провинцию) // Журнал Министерства Народного Просвещения. – 1861. – № 106. – С. 58–82.
12. Ушинский К. Д. Программа педагогики для специальных классов женских
13. учебных заведений // Собрание сочинений. – М.-Л.: Изд. АПН РСФСР, 1950. – Т. 10. – С. 31-43.

Періодична

1. «Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи»
2. «Порівняльна професійна педагогіка»
3. «Територія успіху»

Інформаційні ресурси

1. <http://mydisser.com/ru/catalog/view/238/239/11754.html>
2. <http://refer.in.ua/major/290/190330/>
3. http://studopedia.ru/11_53738_osoblivosti-organizatsii-vitchiznyanih-shkil-dlya-doroslih-zasnovanih-privatnoyu-initsiativoyu.html
4. <https://www.google.com.ua/search>
5. http://www.naiou.kiev.ua/psychped/images/documents/vupysk-1-2014/ua/mogarivska_ua.pdf

Методичні вказівки

1. На основі опрацьованих наукових літературних, періодичних, інформаційних джерел підготувати презентацію про провідні ідеї К.Д. Ушинського щодо організації недільних шкіл. У презентаційному матеріалі потрібно проаналізувати ідею про зв'язок навчання дорослих з їх трудовою діяльністю. Розкрити зміст статті «Недільні школи», в якій зазначено, що одним із завдань недільної школи є розвиток у дорослих учнів, у яких різні «обличчя, одяг, стан», бажання та здатності самостійно, без учителя, набувати нових знань, «учитися все життя».
2. На основі опрацьованих наукових літературних, періодичних, інформаційних джерел підготувати презентацію про офіційні документи, що регламентували організацію та діяльність приватних недільних шкіл. У презентаційному матеріалі потрібно проаналізувати діяльність різних типів позашкільних установ: кліматичних (оздоровчих) колоній для дітей і дорослих, недільних шкіл, додаткових класів для дорослих, публічних лекцій, недільних і святкових читань. Надати нормативно-правову оцінку законодавчим документам, що регламентували діяльність приватних недільних шкіл.
3. На основі опрацьованих наукових літературних, періодичних, інформаційних джерел підготувати презентацію про особливості організації навчально-виховного процесу у недільних школах України др. пол. ХІХ – поч. ХХ ст. У презентаційному матеріалі потрібно проаналізувати систему методичної роботи, що базувалася на засадах педагогічної взаємодії, співробітництва та співтворчості учителів і учнів. Розкрити ідеї впровадження передового педагогічного досвіду, створення творчої атмосфери у колективі, поєднання різних форм організації теоретико-практичної освіти та самоосвіти. Висвітлити діяльність недільних шкіл як громадських центрів позашкільної освіти та освіти дорослих.

Тема 4.

Ретроспектива розвитку освіти дорослих у зарубіжних країнах і в Україні

Завдання 1. Додаткова освіта дорослих за кордоном.

Завдання 2. Тенденції розвитку додаткової освіти у Великобританії.

Завдання 3. Розвиток освіти дорослих у Швеції.

Завдання 4. Освіта дорослих у Франції: історичний досвід.

Завдання 5. Освіта дорослих у Німеччині.

Завдання 6. Історичні особливості освіти дорослих в Японії.

Завдання 7. Ретроспектива неперервного навчання в Австралії.

Завдання 8. Історія неформальної освіти у Сполучених Штатах Америки.

Завдання 9. Історичні аспекти освіти дорослих у Канаді.

Література

1. Ковальчук Л.О., Ковальчук О.Б. Система освіти зарубіжних країн: навч. посіб. – Л.: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2003. – 136 с.
2. Митина А.М. Дополнительное образование взрослых за рубежом: Концептуальное становление и развитие. – М.: Наука, 2004. – 304 с.
3. Огієнко О.І. Тенденції розвитку освіти дорослих у скандинавських країнах: монографія. – Суми: Еллада-S, 2008. – 444 с.
4. Основы андрагогики / И.А. Колесникова, А.Е. Марон, Е.П. Тонконогая и др.; под ред. И.А. Колесниковой. – М.: Академия, 2003. – 240 с.
5. Професійна освіта у зарубіжних країнах: порівняльний аналіз: монографія / за ред. Н.Г. Ничкало, В.О. Кудіна. – Черкаси: Вибір, 2002. – 322 с.
6. Пуховська Л.П. Професійна підготовка вчителів у Західній Європі: спільність і розбіжності: монографія. – К.: Вища школа, 1997. – 180 с.
7. Сбруєва А.А. Порівняльна педагогіка: навч. посіб. – Суми: Університетська книга, 2013. – 300 с.

Періодична

1. «Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи»
2. «Порівняльна професійна педагогіка»
3. «Територія успіху»

Інформаційні ресурси

1. <http://iovrso.spb.su/extensions/56-history-found-academy.html>
2. <http://scaspee.com/6/post/2013/1/3.html>
3. http://www.nbuu.gov.ua/old_jrn/soc_gum/pena/2012_1/Goncha.pdf
4. <http://www.niss.gov.ua/articles/252/>

Методичні вказівки

1. На основі опрацьованих наукових літературних, періодичних, інформаційних джерел підготувати презентацію про додаткову освіту дорослих за кордоном. У презентаційному матеріалі потрібно

проаналізувати головні завдання, переваги та проблемні аспекти додаткової освіти дорослих за кордоном. Розкрити основні типи навчання дорослих.

2. На основі опрацьованих наукових літературних, періодичних, інформаційних джерел підготувати презентацію про тенденції розвитку додаткової освіти у Великобританії. У презентаційному матеріалі потрібно проаналізувати головні завдання, переваги та проблемні аспекти додаткової освіти у Великобританії.
3. На основі опрацьованих наукових літературних, періодичних, інформаційних джерел підготувати презентацію про розвиток освіти дорослих у Швеції. У презентаційному матеріалі потрібно проаналізувати головні завдання, переваги та проблемні аспекти освіти дорослих у Швеції.
4. На основі опрацьованих наукових літературних, періодичних, інформаційних джерел підготувати презентацію про освіту дорослих у Франції. У презентаційному матеріалі потрібно проаналізувати історичний досвід, головні завдання, переваги та проблемні аспекти освіти дорослих у Франції.
5. На основі опрацьованих наукових літературних, періодичних, інформаційних джерел підготувати презентацію про освіту дорослих у Німеччині. У презентаційному матеріалі потрібно проаналізувати головні завдання, переваги та проблемні аспекти освіти дорослих у Німеччині.
6. На основі опрацьованих наукових літературних, періодичних, інформаційних джерел підготувати презентацію про історичні особливості освіти дорослих в Японії. У презентаційному матеріалі потрібно проаналізувати історичні особливості, головні завдання, переваги та проблемні аспекти освіти дорослих в Японії.
7. На основі опрацьованих наукових літературних, періодичних, інформаційних джерел підготувати презентацію про ретроспективу неперервного навчання в Австралії. У презентаційному матеріалі потрібно проаналізувати ретроспективу неперервного навчання, головні завдання, переваги та проблемні аспекти освіти дорослих в Австралії.
8. На основі опрацьованих наукових літературних, періодичних, інформаційних джерел підготувати презентацію про історію неформальної освіти у Сполучених Штатах Америки. У презентаційному матеріалі потрібно проаналізувати головні завдання, переваги, проблемні аспекти, історію неформальної освіти у Сполучених Штатах Америки.
9. На основі опрацьованих наукових літературних, періодичних, інформаційних джерел підготувати презентацію про історичні аспекти освіти дорослих у Канаді. У презентаційному матеріалі потрібно проаналізувати історичні аспекти, головні завдання, переваги та проблемні аспекти додаткової освіти дорослих у Канаді.